

Биоразнообразие и устойчивое развитие: Материалы докладов III Международной научно-практической конференции (Симферополь, 15-19 сентября 2014 г.). - Симферополь, 2014. – 256-257 с.

УДК 593.121

## ГОЛІ АМЕБИ КИЇВСЬКОГО ПОЛІССЯ

**Пацюк М.К., Корево Н.І.**

Житомирський державний університет ім. І. Франка, м. Житомир

Голі амеби – одноклітинні еукаріотичні організми, мешканці морських і прісноводних біотопів, ґрунтів, переміщуються по субстрату за допомогою амебоїдного руху, здатні до флотації у товщі води [19]. У зв'язку зі складністю ідентифікації голих амеб дані щодо їх поширення майже відсутні.

За літературними даними кінця XIX – початку XX століття [1-8] у водоймах України виявлено 25 видів. Цілеспрямоване вивчення голих амеб проводилось впродовж 2009-2012 рр. На території Житомирського та Волинського Полісся, в результаті якого ідентифіковано 40 видів [9- 14, 17-18].

При вивченні фауни голих амеб різних водойм Київського Полісся було виявлено 8 видів у 14 пунктах збору. Дослідження проводилось впродовж 2012-2013 рр. на території Київського Полісся. Амеб виділяли з проб, в які входили поверхневий шар донного ґрунту та невелика кількість придонної води. Проби відбирали в скляні посудини ємкістю 500 мл і доставляли у лабораторію. Культивування амеб проводилось в чашках Петрі на непоживному агарі за методикою Пейджа [16]. Висіані проби витримували при кімнатній температурі. Спостереження за найпростішими та виготовлення мікрофотографій проводили за допомогою світлового мікроскопу Axio Imager M1 (Центр колективного користування науковими приладами «Animalia» Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена) із застосуванням диференційного інтерференційного контрасту.

В пробах із різних типів водойм Київського Полісся нами було виявлено 8 видів голих амеб: *Saccamoeba stagnicola* Page, 1974, *Vexillifera* sp., *Vannella* (cf) *lata* Page, 1988, *Mayorella cantabrigiensis* Page, 1983, *Thecamoeba striata* Penard, 1890, *Thecamoeba verrucosa* Echrenberg, 1838, *Vahlkampfia* sp. (1), *Vahlkampfia* sp. (2). За сучасною молекулярно-морфологічною системою голих амеб [15, 19, 20] всі знайдені види відносяться до 3 класів, 5 рядам, 6 родинам та 6 родам.

Фауна голих амеб досліджуваних водойм не обмежується 8 видами. Невелика кількість ідентифікованих видів може бути пов'язана з тривалим транспортуванням проб.

Список джерел

1. Божко М.П. Матеріали до характеристики протистофауни солонцюватих ґрунтів на цілині та в умовах меліорації / М. П. Божко // Харків. держ. унів. праці. Н-Д. Зоол.-біол. і-ту. – 1940. – Т. 8-9. – С. 295-315.
2. Бучинский П. Н. Простейшие организмы Хаджибейского и Куяльницкого лиманов / П. Н. Бучинский // Зап. Новороссийск. об-ва естествоисп. – 1895. – Т. 20, №1. – С. 139-140.
3. Бучинский П. Н. Фауна одесских лиманов / П. Н. Бучинский // Зап. Новороссийск. об-ва естествоиспытателей. – 1897. – Т. 21, вып. II. – С. 1-85.
4. Высоцкий А. В. Mastigophora и Rhisopoda найденные в Вейсовом и Репном озерах / А. В. Высоцкий // Тр. Об-ва испытателей природы при Харьковском университете. – 1885. – Т. XIX. – С. 119-140.
5. Добровлянский В. В. Список пресноводных простейших окрестностей г. Киева / В. В. Добровлянский // Тр. Днепровской биол. станции. – 1914. – №1. – С. 35-47.
6. Крашенінніков С. М. Матеріали до фауни Protozoa оз. Заспи та найближчих до цього озера стоячих водозборів (бувш. оз. Домаха) / С.М. Крашенінніков // Зап. Київського вет.-зоотех. ін-ту. – 1925. – №3. – С. 38-42.
7. Крашенінніков С. М. Матеріали до фауни Protozoa Дніпрянської біологічної станції // Збірник праць Дніпровської біологічної станції. Ч. 2. – 1927. – С. 209-211.
8. Маркевич А. П. Протозоологические исследования на Украине / А.П. Маркевич // Вестник зоологии. – 1972. – № 2. – С. 3-14.
9. Пацюк М.К. Голі лобозні амеби (Lobosea, Gymnamoebia) деяких водойм околиць м. Радомишль / М. К. Пацюк // Наукові записки Тернопільського Національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. Спеціальний випуск: Гідроекологія. – 2010. – № 2 (43). – С. 390-395.
10. Пацюк М.К. Виявлення голих амеб в озері Світязь / М.К. Пацюк // Наукові записки Тернопільського Національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. – 2011. - № 3 (48). – С. 27-30.
11. Пацюк М.К. Биотопическое распределение голых амеб в водоёмах Украинского Полесья / М. К. Пацюк // Экология свободноживущих простейших наземных и водных экосистем: IV Международный Симпозиум: тезисы докладов, 17–21 окт. 2011 г., Тольятти, Россия. – Тольятти: Кассандра, 2011. – С. 53.
12. Пацюк М.К. Таксономічний склад голих амеб Шацьких озер / М.К. Пацюк // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. нак. пр. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012.- № 9. – С. 177-180.
13. Переяславцева С. М. Protozoa Чёрного моря / С. М. Переяславцева. – Одесса: Типограф. Одесского вестника, 1886. – 16 с.
14. Фадеев Н. Н. Каталог водных животных, найденных в бассейне р. Донца и прилежащих местностях за период работ с 1917 по 1927 гг. / Н. Н. Фадеев // Тр. Харківського товариства дослідників природи. – 1929. – Т. 52, № 1. – С. 7-32.

15. Bass D. Phylogeny of Novel Naked Filose and Reticulose Cercozoa: Granofilosea cl. n. and Proteomyxidea Revised / D. Bass, E. Chao, S. Nikolaev [et al.] // Protist. – 2009. – Vol. 160. – P. 75-109.
16. Page F. C. Nackte Rhizopoda und Heliozoa (Protozoenfauna Band 2) / F.C. Page, F. J. Siemensma // Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, New York, 1991. – P. 3-170.
17. Patsyuk M.K. New Gymnamoebae species (Gymnamoebia) in the fauna of Ukraine / M.K. Patsyuk // Vestnik zoologii. – 2012. – 46 (2). – P. 105-111.
18. Patcyuk M.K. Biotopic distribution of naked amoebes (Protista) in Ukrainian Polissya area / M. K. Patcyuk, I.V. Dovgal // Vestnik zoologii. – 2012. – 46 (4). – P. 355-360.
19. Smirnov A. Amoebas, Lobose // Encyclopedia of Microbiology / M. Schaechter (ed.). – Oxford: Elsevier, 2008. – P. 558-577.
20. Smirnov A. A Revised Classification of Naked Lobose Amoebae (Amoebozoa: Lobosa) / A. Smirnov., E. Chao, E. S. Nasonova [et. al] // Protist. – 2011. – Vol. 162. – P. 545-570.